

Fundusze Europejskie
na Pomoc Żywnościową

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

**Wytyczne dotyczące sposobu korygowania nieprawidłowych wydatków
w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc
Żywnościową 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego
Funduszu Społecznego Plus**

ZATWIERDZAM

.....

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 2024 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	3
Wykaz pojęć	6
Rozdział 1. Podstawa prawna, cel i zakres wytycznych	9
Rozdział 2. Najważniejsze akty prawne i dokumenty regulujące kwestię korygowania nieprawidłowych wydatków	11
Rozdział 3. Warunki ogólne	12
Rozdział 4. Definicja nieprawidłowości i źródła informacji o nieprawidłowościach	15
Podrozdział 4.1. Źródła informacji o nieprawidłowościach	16
Rozdział 5. Sposoby postępowania z nieprawidłowościami	18
Podrozdział 5.1. Stwierdzenie nieprawidłowości w ramach Operacji I	19
Sekcja 5.1.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu	19
Sekcja 5.1.2. Stwierdzenie nieprawidłowości przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność	20
Podsekcja 5.1.2.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed przekazaniem beneficjentowi pierwszej transzy środków i przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność	21
Podsekcja 5.1.2.2. Stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność	21
Podsekcja 5.1.2.3. Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność	22
Sekcja 5.1.3. Stwierdzenie nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność	23
Podrozdział 5.2. Nieprawidłowość indywidualna wynikająca z działania lub zaniechania instytucji lub organu państwa – procedura dokonywania korekty finansowej	24
Rozdział 6. Obliczanie wartości korekty finansowej	25
Podrozdział 6.1. Obliczanie wartości korekty finansowej w związku z nieprawidłowościami związanymi z udzielaniem zamówień	26
Rozdział 7. Odzyskiwanie środków i skutki nieprawidłowości dla beneficjentów	29
Podrozdział 7.1. Procedura odzyskiwania środków wskazana w art. 207 uofp	29
Podrozdział 7.2. Postępowanie z nieprawidłowo lub nieterminowo rozliczonymi zaliczkami	30
Podrozdział 7.3. Konsekwencje dla beneficjentów w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości	31
Podrozdział 7.4. Obliczanie odsetek od kwot podlegających zwrotowi oraz z tytułu nierozliczonych zaliczek	32
Rozdział 8. Nieprawidłowość systemowa – procedura dokonywania korekty finansowej	34
Rozdział 9. Odpowiedzialność za proces korygowania wydatków	35
Rozdział 10. Kwoty wycofane	36
Rozdział 11. Korekta finansowa a rozliczenia z Komisją Europejską	37
Rozdział 12. Informowanie KE o nieprawidłowościach	38
Załącznik nr 1 – Tabela stawek procentowych korekt finansowych i pomniejszych dla poszczególnych kategorii nieprawidłowości indywidualnych stosowanych w zamówieniach	39

Wykaz skrótów

Użyte w niniejszych wytycznych skróty oznaczają:

CBA – Centralne Biuro Antykorupcyjne.

Dyrektywa 2017/1371 – Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 roku w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz. Urz. UE L 198 z 28.7.2017, s. 29).

ETO – Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Fundusz – Europejski Fundusz Społeczny Plus.

FEPŻ – Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027.

IMS – ang. Irregularity Management System - system informatyczny uruchomiony i administrowany przez KE, za pomocą którego informacje o nieprawidłowościach przekazywane są przez państwa członkowskie do KE.

IA – Instytucję Audytową - Szefa Krajowej Izby Skarbowej.

IKW – Instytucję wykonującą zadania w zakresie księgowania wydatków - ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

IP – Instytucję Pośredniczącą - Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

IZ – Instytucję Zarządzającą - ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

KAS – Krajową Administrację Skarbową.

KE – Komisję Europejską.

KOWR – Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

NIK – Najwyższą Izbę Kontroli.

OLAF – Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych.

OPO – Organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym, wyłonione przez Instytucję Zarządzającą w ramach naboru zgodnie z art. 134t UOPS, będącej stronami umów z KOWR o dofinansowanie projektów w ramach Operacji II lub Operacji IIa.

Podprogram – wyodrębnioną w czasie edycję Programu FEPŻ.

Program – Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ), współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, przyjęty w drodze decyzji wykonawczej Komisji Europejskiej nr C (2022) 9063 z dnia 12 grudnia 2022 r.

PZP – ustawę z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 i 1720).

RKW – rejestr kwot wycofanych, prowadzony przez IKW na podstawie art. 76 ust. 1 pkt c rozporządzenia ogólnego CPR.

Rozporządzenie ogólne CPR – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.).

Rozporządzenie EFS Plus – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 21, z późn. zm.).

Rozporządzenie o zaliczkach – rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 21 września 2022 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz.U. poz. 2055).

Rozporządzenie o płatnościach – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 4 kwietnia 2023 r, w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i trybu udzielania przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wypłat w ramach Programu dotyczącego zwalczania deprivacji materialnej (Dz. U. poz. 743).

SC FEPŻ – system centralny FEPŻ, elektroniczny system informatyczny przeznaczony do obsługi Programu.

UOPS – ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.).

UOFP – ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.).

Ustawa wdrożeniowa – ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079, z późn. zm.).

UZP – Urząd Zamówień Publicznych.

UE – Unię Europejską.

Wykaz pojęć

korygowanie wydatków – pomniejszenie wydatków kwalifikowalnych w sytuacjach opisanych w Rozdziale 5 lub nałożenie korekty finansowej, o czym mowa w Rozdziale 6;

korekta finansowa – korekta, o której mowa w art. 2 pkt 13 ustawy wdrożeniowej, tj. kwota, o jaką pomniejsza się finansowanie dla Programu w związku z nieprawidłowością indywidualną lub systemową;

nadużycie finansowe – nadużycie finansowe, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a i b dyrektywy 2017/1371, tj. jakiegokolwiek działanie lub zaniechanie naruszające interesy finansowe UE, w odniesieniu do wydatków (w tym w odniesieniu do wydatków związanych z zamówieniami publicznymi, co najmniej w przypadkach, w których dopuszczono się ich w celu uzyskania przez sprawcę lub inną osobę bezprawnych korzyści powodujących stratę w interesach finansowych Unii), polegające na:

- wykorzystywaniu lub przedstawianiu nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, skutkujących sprzeniewierzeniem lub bezprawnym zatrzymaniem środków finansowych lub aktywów z budżetu UE lub z budżetów, którymi UE zarządza lub którymi zarządza się w jej imieniu;
- nieujawnieniu informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, z tym samym skutkiem;
- niewłaściwym wykorzystaniu takich środków finansowych lub aktywów do celów innych niż te, na które pierwotnie zostały przyznane.

nieprawidłowość indywidualna – nieprawidłowość, o której mowa w art. 2 pkt 31 rozporządzenia ogólnego CPR, tj. każde naruszenie mającego zastosowanie prawa, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet UE poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem;

nieprawidłowość systemowa – nieprawidłowość, o której mowa w art. 2 pkt 33 rozporządzenia ogólnego CPR, tj. każda nieprawidłowość, która może mieć charakter powtarzalny, o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia w podobnych rodzajach operacji, która wystąpiła na skutek poważnego uchybienia, w tym braku ustanowienia

odpowiednich procedur zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz z przepisami dotyczącymi Programu;

Operacja I – projekty obejmujące zakup żywności w procedurze zamówień publicznych, dokonywane przez KOWR;

Operacja II – projekty realizowane przez OPO, polegające na dystrybucji żywności zakupionej przez KOWR ze środków Programu oraz na prowadzeniu działań towarzyszących;

Operacja II a – projekty realizowane przez OPO, polegające na dystrybucji żywności pochodzącej z darowizn do odbiorców końcowych Programu;

Operacja III – pomoc techniczna w ramach Programu;

beneficjenci organizacji partnerskie (OPO) – podmioty publiczne lub organizacje niekomercyjne, które za pośrednictwem innych organizacji partnerskich dostarczają żywność odbiorcom końcowym, w stosownych przypadkach w połączeniu z działaniami towarzyszącymi;

pierwsze ustalenie administracyjne lub sądowe – wstępna ocena pisemna wykonana przez właściwy podmiot administracyjny lub sądowy, stwierdzająca na podstawie konkretnych faktów istnienie nieprawidłowości, bez uszczerbku dla możliwości późniejszego skorygowania lub wycofania twierdzenia dotyczącego istnienia nieprawidłowości w następstwie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania administracyjnego lub sądowego;

podejrzanie nadużycia finansowego – nieprawidłowość, która prowadzi do wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego na poziomie krajowym w celu stwierdzenia zamierzonego działania, w szczególności nadużycia finansowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a i b dyrektywy 2017/1371;

pomniejszenie wydatków kwalifikowalnych – pomniejszenie przez instytucję zatwierdzającą wniosek o płatność wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo;

poważne uchybienie – zgodnie z art. 2 pkt 32 rozporządzenia ogólnego CPR uchybienie w skutecznym funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli Programu, w odniesieniu do którego konieczne są znaczne udoskonalenia systemu zarządzania

i kontroli, oraz w przypadku gdy którykolwiek z kluczowych wymogów 2, 4, 5, 9, 12, 13 i 15, o których mowa w załączniku X, lub co najmniej dwa z pozostałych kluczowych wymogów zostały wskutek oceny zaszeregowane do kategorii 3 i 4 określonych w tym załączniku;

projekt – projekt, o którym mowa w art. 2 pkt 22 ustawy wdrożeniowej, tj. przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia albo objęte finansowaniem UE w ramach Programu;

uchybiecie – rodzaj niezgodnego z zasadami Programu działania, które nie skutkuje sankcjami finansowymi;

umowa dotacji – umowa, o której mowa w art. 134n ust. 1 pkt 7 lit. b) UOPS;

umowa o dofinansowanie projektu – umowa, o której mowa w art. 134n ust. 1 pkt 7 lit. a) oraz art. 134o ust. 2 pkt 2 UOPS;

wydatek kwalifikowalny – koszt lub wydatek poniesiony w związku z realizacją projektu, który kwalifikuje się do refundacji/rozliczenia zgodnie z umową o dofinansowanie lub wnioskiem o zapotrzebowanie na środki pomocy technicznej;

wydatek niekwalifikowalny – wydatek, który nie może podlegać finansowaniu ze środków funduszy UE w ramach projektu/Programu;

zamówienie – zamówienie publiczne realizowane przez beneficjentów w ramach projektu, zgodnie z warunkami wynikającymi z PZP.

Rozdział 1. Podstawa prawna, cel i zakres wytycznych

- 1) Niniejsze wytyczne zostały wydane na podstawie art. 134n ust. 1 pkt 6 UOPS.
- 2) Niniejsze wytyczne przedstawiają sposób postępowania w zakresie korygowania wydatków, w tym w szczególności ustalania wartości korekt finansowych lub pomniejszeń wydatków kwalifikowalnych, a także odzyskiwania środków nieprawidłowo wydatkowanych w procesie realizacji Programu.
- 3) Wytyczne określają sposób postępowania zarówno w przypadku korekt finansowych, których ciężar finansowy ponoszą beneficjenci, jak i instytucje uczestniczące w systemie wdrażania Programu. Zasadniczą część wytycznych stanowi opis sposobu postępowania instytucji w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej. Nieprawidłowości systemowe zostały w niniejszych wytycznych potraktowane jako przypadek szczególny. Ilekroć w niniejszych wytycznych jest mowa o nieprawidłowości, należy przez to rozumieć nieprawidłowość indywidualną, chyba że wskazano inaczej.
- 4) W wytycznych uregulowano również sposób korygowania nieprawidłowości związanych z udzielaniem zamówień. W Załączniku nr 1 do wytycznych zawarto Tabelę opracowaną na podstawie decyzji Komisji z dnia 14 maja 2019 r. C (2019) 3452 ustanawiającej wytyczne dotyczące określania korekt finansowych w odniesieniu do wydatków finansowanych przez UE w przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zamówień. Tabela określa stawki procentowe korekt finansowych i pomniejszeń stosowanych w zamówieniach, w zależności od rodzaju stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej.
- 5) Wytyczne zawierają również podstawowe informacje na temat postępowania ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie ich rejestrowania i zgłaszania do KE.
- 6) Wytyczne dotyczą korygowania wydatków nieprawidłowych w zakresie środków funduszy UE, należy jednak podkreślić, że na kwotę nieprawidłowości składa się część finansowania UE oraz krajowa część dofinansowania. Dofinansowanie podlega odzyskaniu na podstawie właściwych przepisów,

w tym w szczególności art. 207 UOFP (mającego zastosowanie do dochodzenia zarówno części finansowania UE jak i krajowej części dofinansowania).

- 7) Wytoczne nie dotyczą sposobu postępowania z wydatkami podlegającymi zwrotowi w ramach Programu, niebędącymi nieprawidłowościami.

Rozdział 2. Najważniejsze akty prawne i dokumenty regulujące kwestię korygowania nieprawidłowych wydatków

- 1) Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE z 2012 r. C 326/47 z 26.10.2012 z późn. zm.), którego art. 325 obliguje Państwa Członkowskie do ochrony interesów finansowych UE.
- 2) Dyrektywa 2017/1371.
- 3) Rozporządzenie ogólne CPR.
- 4) Decyzja Komisji z dnia 14 maja 2019 r. C (2019) 3452 ustanawiająca wytyczne dotyczące określania korekt finansowych w odniesieniu do wydatków finansowanych przez Unię w przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych.
- 5) Wytyczne Instytucji Zarządzającej (MRPiPS) dla Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów - organizacji partnerskich dotyczące działań realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus na dany Podprogram.
- 6) Wytyczne dotyczące wykorzystania środków Pomocy technicznej w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027.
- 7) Porozumienie o powierzeniu Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa zadań w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus z dnia 22.08.2023 r.
- 8) Ustawa wdrożeniowa.
- 9) UOFP.
- 10) UOPS.
- 11) PZP.
- 12) Rozporządzenie o zaliczkach.
- 13) Rozporządzenie o płatnościach.

Rozdział 3. Warunki ogólne

- 1) Zgodnie z przepisami rozporządzenia ogólnego CPR oraz UOFP, Państwo Członkowskie jest zobowiązane do zapobiegania powstawaniu nieprawidłowości i ich wykrywania, dokonywania korekt finansowych i odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych wraz z odsetkami z tytułu zwrotu tych kwot po terminie oraz, w razie potrzeby, do prowadzenia innych działań naprawczych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami.
- 2) Zapobieganie nieprawidłowościom polega przede wszystkim na zaprojektowaniu systemu zarządzania i kontroli zgodnie z przepisami unijnymi, które zostały tak skonstruowane, by zapewnić efektywne wykorzystanie środków pochodzących z budżetu UE. Zasadniczym elementem sprawnego funkcjonowania tego systemu jest zapewnienie wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Ponadto, istotną rolę odgrywają działania informacyjne oraz edukacyjne skierowane do beneficjentów, w szczególności w zakresie zasad wdrażania Programu oraz kwalifikowalności wydatków.
- 3) Wykrywanie nieprawidłowości ma miejsce podczas szeroko pojętych kontroli wdrażania Programu, tj. przede wszystkim podczas kontroli dokumentacji projektu (np. kontrola procedur w zakresie udzielania zamówień), weryfikacji wniosków o płatność przedkładanych przez beneficjenta oraz kontroli w miejscu realizacji projektów prowadzonych przez różne podmioty, w tym w szczególności przez IZ/IP. Nieprawidłowości mogą zostać wykryte w wyniku audytów lub kontroli wykonywanych przez IA, KE, OLAF, ETO, inne podmioty do tego uprawnione na podstawie odrębnych przepisów, lub na zlecenie tych instytucji. Ponadto, w szczególności w przypadku przedsięwzięć, których realizacja rozpoczęła się przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu, nieprawidłowości mogą być wykrywane na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu bądź w trakcie kontroli, o których mowa w art. 24 ust. 3 ustawy wdrożeniowej, a więc przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu.

- 4) Stwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości (tj. dokonanie pierwszego ustalenia administracyjnego lub sądowego) wiąże się z koniecznością podjęcia działań korygujących, polegających na: pomniejszeniu wydatków kwalifikowalnych we wniosku o płatność beneficjenta lub na nałożeniu korekty finansowej i odzyskaniu kwot podlegających zwrotowi na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie projektu zgodnie z art. 206 ust. 2 UOFP oraz wydaniu decyzji o zwrocie środków przeznaczonych na realizację programów, projektów lub zadań oraz decyzji o zapłacie odsetek, o których mowa odpowiednio w art. 207 ust. 9 i art. 189 ust. 3b UOFP. Ponadto należy dokonać oceny czy nieprawidłowość wymaga zgłoszenia do KE.
- 5) Podstawą prawną do nałożenia korekty finansowej lub pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych są przepisy ustawy wdrożeniowej, rozporządzenia ogólnego CPR czy też UOPS.
- 6) Właściwa instytucja (IZ lub IP) w umowie o dofinansowanie projektu określa, zgodnie z art. 206 ust. 2 pkt 8 UOFP, warunki i terminy zwrotu środków, w tym środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w sposób nienależny.
- 7) Celem korekty finansowej oraz pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych jest doprowadzenie do sytuacji, w której 100% wydatków objętych wnioskiem o płatność skierowanym do KE będzie zgodnych z mającymi zastosowanie przepisami prawa. W odniesieniu do projektu realizowanego w ramach Programu korekta finansowa wiąże się z obniżeniem kwoty dofinansowania (w tym dofinansowania UE) przyznanej na realizację tego projektu. Kwota korekty finansowej może zostać ponownie wykorzystana w ramach Programu, jednakże nie może zostać przeznaczona na projekt, który był przedmiotem korekty.
- 8) W przypadku, gdy ma miejsce nieprawidłowość systemowa, dokonanie korekty polega na zmniejszeniu wkładu unijnego dla Programu. Jednakże, gdy korekta finansowa nie dotyczy całego Programu, kwota korekty może zostać ponownie wykorzystana na dany projekt, z wyłączeniem projektów dotkniętych nieprawidłowością systemową - w przypadku korekty finansowej dokonywanej

w odniesieniu do nieprawidłowości systemowej anulowany wkład nie może zostać ponownie wykorzystany na tę operację, której ta nieprawidłowość systemowa dotyczy.

9) Odzyskiwanie nieprawidłowo wydatkowanych środków polega na podjęciu działań zmierzających do tego, by beneficjent zwrócił nieprawidłowo wydatkowane środki dofinansowania.

10) Działania naprawcze polegają na likwidacji skutków nieprawidłowości i problemów o charakterze systemowym, które mogą mieć wymiar nie tylko finansowy. Poza skorygowaniem nieprawidłowości należy, gdy jest taka potrzeba, podjąć też inne działania. Są one uzależnione od rodzaju stwierdzonego problemu i mogą polegać np. na zapewnieniu beneficjentom lepszej informacji na temat wydatków kwalifikowalnych, podniesieniu kwalifikacji pracowników zajmujących się wdrażaniem Programu, zintensyfikowaniu działań kontrolnych. Działania naprawcze należy podjąć możliwie szybko po stwierdzeniu nieprawidłowości lub problemu o charakterze systemowym.

Rozdział 4. Definicja nieprawidłowości i źródła informacji o nieprawidłowościach

- 1) Definicja nieprawidłowości indywidualnej wskazana w Wykazie pojęć obejmuje trzy przesłanki, które muszą zaistnieć jednocześnie, aby doszło do wystąpienia nieprawidłowości, tj.:
 - a) naruszenie prawa,
 - b) działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego oraz
 - c) realny lub potencjalny szkodliwy wpływ na budżet UE, polegający na finansowaniu ze środków tego budżetu nieuzasadnionego wydatku.
- 2) Poprzez naruszenie prawa należy rozumieć nie tylko naruszenie przepisów aktów prawnych powszechnie obowiązujących, takich jak ustawy czy rozporządzenia, ale również zasad i procedur określonych w dokumentach, których obowiązek stosowania wynika z umowy o dofinansowanie projektu. Naruszenie postanowień umowy o dofinansowanie projektu również może prowadzić do wystąpienia nieprawidłowości.
- 3) Istotnym elementem definicji nieprawidłowości jest pojęcie szkodliwego wpływu na budżet UE, który może być wpływem realnym (gdy nieprawidłowość została wykryta po jej sfinansowaniu ze środków funduszy UE) albo tylko potencjalnym (gdy nie doszło do sfinansowania nieprawidłowości ze środków funduszy UE, lecz istniało takie ryzyko, gdyby nieprawidłowość nie została wykryta przed rozliczeniem wniosku o płatność). Wystąpienie potencjalnego szkodliwego wpływu jest wystarczające, by można było stwierdzić wystąpienie nieprawidłowości.
- 4) Analiza powyższych elementów definicji nieprawidłowości w odniesieniu do każdego przypadku jest dokonywana przez właściwą instytucję systemu wdrażania na podstawie informacji własnych lub otrzymanych od innych instytucji uprawnionych do kontroli, a także innych podmiotów.

Podrozdział 4.1. Źródła informacji o nieprawidłowościach

- 1) Podstawowym źródłem informacji o nieprawidłowościach są działania prowadzone w szczególności przez następujące podmioty:
 - a) instytucje systemu wdrażania Programu – IZ/IP prowadzące kontrole projektów oraz kontrole systemowe, o których mowa w art. 24 ust. 2 ustawy wdrożeniowej;
 - b) IA realizującą audyty, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy wdrożeniowej;
 - c) instytucje unijne - KE, ETO (na podstawie art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) oraz OLAF (na podstawie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. oraz rozporządzeń Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. i (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r.) - prowadzące audyty, kontrole lub dochodzenia administracyjne dotyczące wdrażania funduszy UE zarówno u beneficjentów zaangażowanych w realizację projektów, jak i w instytucjach systemu wdrażania.

- 2) Źródłem informacji o potencjalnych nieprawidłowościach są również ustalenia naruszeń prawa w kontrolach przeprowadzanych przez instytucje spoza systemu wdrażania funduszy UE np. UZP, NIK, regionalne izby obrachunkowe czy rzeczników dyscypliny finansów publicznych. Wyniki kontroli tych instytucji mogą zostać wykorzystane przy sporządzaniu analizy ryzyka, stanowiącej jeden z elementów planowanych czynności kontrolnych instytucji systemu wdrażania.

- 3) Kolejnym źródłem informacji o potencjalnych naruszeniach prawa, które w wyniku oceny właściwej instytucji systemu wdrażania funduszy UE mogą skutkować stwierdzeniem nieprawidłowości, są zawiadomienia przekazane przez organy ścigania (organami ścigania w Polsce są: prokuratura, Policja, Żandarmeria Wojskowa, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczna, Służba Celno-Skarbowa), informacje w mediach i zawiadomienia przekazywane przez podmioty prywatne

(w tym anonimowe) przede wszystkim instytucjom systemu wdrażania Programu.

- 4) Ponadto, informacje na temat poprawności wdrażania środków Programu oraz nieprawidłowości można uzyskać poprzez weryfikację sprawozdań z realizacji projektów/Operacji.
- 5) Instytucje zajmujące się wdrażaniem Programu powinny analizować informacje pokontrolne sporządzone przez inne podmioty w celu identyfikacji informacji o nieprawidłowościach. W przypadku uzyskania takiej informacji, przed podjęciem działań w zakresie korygowania wydatków i ewentualnym przekazaniem informacji o nieprawidłowości do właściwej instytucji, instytucja otrzymująca te informacje powinna je w odpowiedni sposób zweryfikować, np. poprzez zasięgnięcie dodatkowych wyjaśnień u zainteresowanych podmiotów, weryfikację dokumentacji, ewentualnie kontrolę na miejscu.

Rozdział 5. Sposoby postępowania z nieprawidłowościami

- 1) Mając na względzie specyfikę Programu polegającą na powiązaniu Operacji I i II, a także sposób finansowania Operacji I oraz III w zakresie beneficjenta niebędącego państwową jednostką budżetową, sposób postępowania z nieprawidłowościami uzależniony jest od rodzaju Operacji, w ramach której następuje stwierdzenie nieprawidłowości.
- 2) Niezależnie od rodzaju Operacji i przyjętego dla danej Operacji sposobu postępowania z nieprawidłowościami w przypadku nieprawidłowości indywidualnych, które powstały na skutek działania lub zaniechania instytucji stosuje się procedurę dokonywania korekt omówioną w Rozdziale 6.
- 3) Podkreślenia wymaga, iż wydatek niekwalifikujący się do współfinansowania, jako potencjalnie szkodliwy dla budżetu UE, wyczerpuje przesłanki nieprawidłowości określone w art. 2 pkt 31 rozporządzenia ogólnego CPR i wymaga podjęcia działań w zakresie korygowania wydatków, o czym mowa w Rozdziale 3 pkt 4.
- 4) Ze względu na otwarty katalog nieprawidłowości w Programie, specyfikę Programu oraz powiązanie Operacji II z Operacją I mogą zaistnieć sytuacje i okoliczności nieprzewidziane w Wytycznych. W zakresie nieuregulowanym niniejszymi Wytycznymi IZ decyduje o sposobie dokonywania korekty biorąc pod uwagę najlepsze możliwe rozwiązanie, zgodne z przepisami prawa. W przypadku wystąpienia takiej nieprawidłowości należy doprowadzić do sytuacji, w której 100% wydatków objętych wnioskiem o płatność skierowanym do KE, będzie zgodnych z mającymi zastosowanie przepisami prawa.
- 5) Szczegółowy katalog nieprawidłowości oraz sposób postępowania z nieprawidłowościami w ramach Operacji II i IIa określają Wytyczne Instytucji Zarządzającej (MRPiPS) dla Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów - organizacji partnerskich dotyczące działań realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus na dany Podprogram.

- 6) Sposób postępowania z nieprawidłowościami w ramach Operacji III określają Wytyczne dotyczące wykorzystania środków Pomocy technicznej w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027.

Podrozdział 5.1. Stwierdzenie nieprawidłowości w ramach Operacji I

- 1) Sposób postępowania z nieprawidłowościami uzależniony jest od momentu ich stwierdzenia. Należy wyróżnić następujące sytuacje:
- a) stwierdzenie nieprawidłowości przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu;
 - b) stwierdzenie nieprawidłowości przed przekazaniem beneficjentowi pierwszej transzy środków;
 - c) stwierdzenie nieprawidłowości przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność;
 - d) stwierdzenie nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność.
- 2) Ze względu na specyfikę projektów realizowanych w ramach Operacji I w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości beneficjent nie ma możliwości przedstawienia innych wydatków kwalifikowalnych, nieobarczonych błędem, w związku z czym łączna kwota dofinansowania (w tym dofinansowania UE) dla projektu ulega obniżeniu. Powyższa kwota może zostać wykorzystana na dofinansowanie innych projektów realizowanych w ramach Programu. Zapis nie stosuje się do sytuacji opisanych w Sekcji 5.1.1.

Sekcja 5.1.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu

- 1) Część stwierdzanych nieprawidłowości stanowią nieprawidłowości wykryte przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu. Są to przede wszystkim nieprawidłowości stwierdzane podczas weryfikacji wniosków o dofinansowanie projektów i mogą one dotyczyć, m. in. nieprawidłowości w zamówieniach publicznych (w przypadku projektów rozpoczętych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie). Mogą także polegać, np. na przedłożeniu podrobionych lub przerobionych dokumentów lub poświadczeniu nieprawdy w przedłożonych dokumentach.

- 2) Sposób postępowania z nieprawidłowościami stwierdzonymi przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu uzależniony jest od rodzaju i charakteru nieprawidłowości. Najważniejsze rodzaje przypadków omówiono poniżej.
- 3) W przypadku wystąpienia podejrzenia nadużycia finansowego lub innego przestępstwa, o którym mowa w art. 4 dyrektywy 2017/1371, instytucja powinna wstrzymać podpisanie umowy o dofinansowanie projektu do czasu wyjaśnienia sprawy.
- 4) W sytuacji stwierdzenia nadużycia finansowego, np. fałszerstwa dokumentów stanowiących załączniki do wniosku o dofinansowanie projektu, należy odstąpić od zawarcia umowy o dofinansowanie projektu oraz powiadomić właściwe organy o podejrzeniu przestępstwa.
- 5) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w projekcie, którego realizacja rozpoczęła się przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu, jeżeli wartość tej nieprawidłowości nie skutkowałaby uznaniem całości wydatków projektu za niekwalifikowalne oraz nie istnieje podejrzenie nadużycia finansowego, umowa o dofinansowanie projektu może zostać zawarta. Wydatki nieprawidłowe nie będą jednak mogły być uznane za kwalifikowalne.
- 6) W sytuacji, gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia wartość nieprawidłowości należy obliczyć zgodnie z warunkami określonymi w Podsekcji 5.1.2.2. pkt 2 i 3.

Sekcja 5.1.2. Stwierdzenie nieprawidłowości przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność

- 1) Nieprawidłowości stwierdzone przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność dzieli się na trzy rodzaje:
 - a) nieprawidłowości stwierdzone przed przekazaniem beneficjentowi pierwszej transzy środków i przed złożeniem przez beneficjenta pierwszego wniosku o płatność,
 - b) nieprawidłowości stwierdzone przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność;

- c) nieprawidłowości stwierdzone w trakcie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność.
- 2) Sposób postępowania w powyżej opisanych przypadkach przedstawiono w Podsekcjach 5.1.2.1., 5.1.2.2. i 5.1.2.3. niniejszej Sekcji.

Podsekcja 5.1.2.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed przekazaniem Beneficjentowi pierwszej transzy środków i przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność

- 1) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu, a przed przekazaniem beneficjentowi pierwszej transzy środków, tym samym przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność, korekta wydatków następuje poprzez zmniejszenie kwoty dofinansowania we wniosku o dofinansowanie o wartość stwierdzonej korekty.
- 2) W sytuacji, gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia publicznego wartość nieprawidłowości należy obliczyć zgodnie z warunkami określonymi w Podsekcji 5.1.2.2. pkt 2 i 3.
- 3) W przypadku braku możliwości zastosowania powyższego rozwiązania należy postępować w sposób opisany w Podsekcji 5.1.2.2. pkt 5-6.

Podsekcja 5.1.2.2. Stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność

- 1) Szczególną sytuacją jest stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność, np. w trakcie kontroli w miejscu realizacji projektu. Nieprawidłowość nie może być we wniosku o płatność wskazana jako kwalifikowalna, z zastrzeżeniem sytuacji, o których mowa w pkt 2.
- 2) W przypadku gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia publicznego przeprowadzonego z naruszeniem prawa lub warunków wynikających z umowy o dofinansowanie projektu, beneficjent, w zależności od charakteru i wagi naruszenia, może być uprawniony do częściowego rozliczenia wydatków poniesionych w związku z postępowaniem o zamówienie publiczne obciążonym nieprawidłowością. W takim przypadku instytucja kontrolująca lub instytucja zajmująca się weryfikacją wniosku o płatność (IZ) informuje beneficjenta

o konieczności ujęcia we wniosku o płatność wydatków kwalifikowalnych pomniejszonych o kwotę nieprawidłowości.

- 3) W sytuacji, o której mowa w pkt 2, wartość pomniejszenia należy obliczyć zgodnie z następującym wzorem:

$$Wp = Wkw \times W\%$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

Wp - wartość pomniejszenia

Wkw - wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w zamówieniu,

W% - stawka procentowa pomniejszenia określona w Załączniku nr 1 do wytycznych.

- 4) IZ jest odpowiedzialna za sprawdzenie, czy beneficjent dokonał odpowiedniego pomniejszenia kwoty wydatków kwalifikowalnych, o którym mowa w pkt 2. W przypadku stwierdzenia, iż beneficjent nie dokonał odpowiedniego pomniejszenia, IZ wzywa beneficjenta do korekty wniosku o płatność lub pomniejsza wydatki kwalifikowalne o kwotę wydatków nieprawidłowych zgodnie z pkt 3.
- 5) W przypadku gdy transza środków na poczet wydatków objętych wnioskiem o płatność została przekazana beneficjentowi, jest on zobowiązany do zwrotu środków.
- 6) Sposoby odzyskania od beneficjenta środków nieprawidłowo wydatkowanych zostały omówione w Rozdziale 7.

Podsekcja 5.1.2.3. Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność

- 1) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w złożonym przez beneficjenta wniosku o płatność, IZ wzywa beneficjenta do korekty wniosku o płatność lub pomniejsza wartość wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta o całkowitą kwotę wydatków nieprawidłowych zawartych w danym wniosku o płatność.

- 2) W przypadku gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia przeprowadzonego z naruszeniem prawa lub warunków wynikających z umowy o dofinansowanie projektu i nie skutkuje ona uznaniem wszystkich wydatków poniesionych w ramach zamówienia za niekwalifikowalne, wartość pomniejszenia należy obliczyć z wykorzystaniem wzoru określonego w Podsekcji 5.1.2.2. pkt 3.
- 3) O dokonanym pomniejszeniu, o którym mowa w pkt 1, oraz o możliwości wniesienia zastrzeżeń, instytucja weryfikująca wnioski o płatność informuje beneficjenta.
- 4) W przypadku pozytywnego rozpatrzenia zastrzeżeń zgłoszonych przez beneficjenta, IZ - w zależności od konkretnej sytuacji i przyjętego rozwiązania - dokonuje odpowiedniej zmiany we wniosku o płatność albo zwraca się do beneficjenta z prośbą o ujęcie zakwestionowanych wydatków w kolejnym wniosku o płatność.
- 5) W sytuacji negatywnego rozpatrzenia zastrzeżeń zgłoszonych przez beneficjenta lub ich niezgłoszenia, beneficjent zobowiązany jest do zwrotu środków.
- 6) Sposoby odzyskiwania od beneficjenta środków nieprawidłowo wydatkowanych zostały omówione w Rozdziale 7.

Sekcja 5.1.3. Stwierdzenie nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność

- 1) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność, zachodzi konieczność nałożenia korekty finansowej na wydatki w ramach projektu. Wiąże się to z obniżeniem całkowitej kwoty dofinansowania dla danego projektu o kwotę nałożonej korekty. Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu środków.
- 2) Kwota, o jaką obniżone zostało dofinansowanie dla danego projektu, może zostać przeznaczona na finansowanie innego projektu w ramach Programu.
- 3) Sposób obliczenia wartości korekty finansowej został przedstawiony w Rozdziale 6.
- 4) Sposoby odzyskania od beneficjenta środków nieprawidłowo wydatkowanych zostały omówione w Rozdziale 7.

Podrozdział 5.2. Nieprawidłowość indywidualna wynikająca z działania lub zaniechania instytucji lub organu państwa – procedura dokonywania korekty finansowej

- 1) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, o której mowa w art. 26 ust. 10 ustawy wdrożeniowej, należy nałożyć korektę finansową na wydatki w ramach projektu, tak jak w przypadku innych nieprawidłowości indywidualnych.
- 2) Konsekwentnie, w przypadku, o którym mowa w pkt 1, nałożenie korekty finansowej skutkuje koniecznością obniżenia finansowania UE dla projektu. Jednocześnie jednak beneficjent nie powinien ponosić ciężaru finansowego korekty. Dlatego, pomimo obniżenia kwoty finansowania UE, beneficjent otrzymuje środki na pokrycie nieprawidłowo poniesionych wydatków. Wydatki te będą stanowiły wydatki niekwalifikowalne w danym projekcie.
- 3) Wkład anulowany w związku z nałożeniem korekty nie może być ponownie wykorzystany na projekty, które były przedmiotem korekty. Kwota korekty finansowej musi zostać pokryta przez instytucję, której działanie lub zaniechanie spowodowało wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej. Uwolniona w ten sposób kwota może zostać przeznaczona na inny projekt w ramach Programu.
- 4) Jeżeli instytucja, o której mowa powyżej, jest państwową jednostką budżetową, to kwota korekty finansowej zostanie pokryta ze środków budżetu państwa. W pozostałych przypadkach instytucja musi ją pokryć z własnych środków.

Rozdział 6. Obliczanie wartości korekty finansowej

- 1) Obliczenie wartości korekty finansowej w ramach budżetu UE jest kluczowe z punktu widzenia rozliczeń finansowych z KE.
- 2) Kwota korekty finansowej w rozliczeniach z KE jest równa kwocie nieprawidłowości w wysokości odpowiadającej wartości wkładu z budżetu UE.
- 3) Wartość korekty finansowej należy obliczyć według następującego wzoru:

$$W_K = N_w * W_s$$

gdzie:

W_K - wartość korekty finansowej,

N_w - wartość nieprawidłowości,

W_s - wartość finansowania UE określona procentowo (stopa finansowania – 90%).

Przykład:

Beneficjent realizuje projekt, w ramach którego dokonuje zakupu, który w przypadku tego projektu jest wydatkiem niekwalifikującym się do dofinansowania. Cena zakupu wynosi 6500 zł. Stopa finansowania UE wynosi 90%.

Wartość korekty finansowej = 6500 * 90%.

- 4) W przypadku, gdy nieprawidłowość dotyczy zamówień, należy nałożyć korektę finansową zgodnie z zasadami określonymi w podrozdziale 6.1.
- 5) Należy podkreślić, że na kwotę nieprawidłowości składa się część finansowania UE oraz krajowa część dofinansowania. W Programie dofinansowanie wynosi łącznie 100%, w tym stopa finansowania UE 90%, dofinansowanie krajowe 10%, dlatego łączna wartość korekty w Programie równa będzie pełnej wartości nieprawidłowości.
- 6) W związku z pkt 5 wartość korekty finansowej w Programie należy obliczyć według następującego wzoru:

$$W_K = N_w * W_s$$

gdzie:

W_K - wartość korekty finansowej,

N_W - wartość nieprawidłowości,

W_S - wartość dofinansowania określona procentowo (100%: stopa finansowania UE 90% oraz stopa dofinansowania krajowego 10%).

Przykład:

Beneficjent realizuje projekt, w ramach którego dokonuje zakupu, który w przypadku tego projektu jest wydatkiem niekwalifikującym się do dofinansowania. Cena zakupu wynosi 6500 zł. Stopa dofinansowania wynosi 100%.

Wartość korekty finansowej = $6500 * 100\%$.

Podrozdział 6.1. Obliczanie wartości korekty finansowej w związku z nieprawidłowościami związanymi z udzielaniem zamówień publicznych

- 1) Wartość korekty finansowej związanej z nieprawidłowością indywidualną stwierdzoną w danym zamówieniu publicznym jest równa wartości wydatków poniesionych w ramach tego zamówienia objętych finansowaniem UE.
- 2) Wartość korekty finansowej może zostać obniżona, jeżeli anulowanie całości wydatków poniesionych w ramach zamówienia publicznego, finansowanych z funduszy UE, byłoby niewspółmierne do charakteru i wagi nieprawidłowości.
- 3) Wartość korekty finansowej w rozliczeniach z KE w związku z nieprawidłowością dotyczącą zamówienia publicznego należy, z zastrzeżeniem pkt 7, obliczyć według następującego wzoru:

$$W_K = W_{KW} * W_S * W\%$$

gdzie:

W_K - wartość korekty finansowej,

W_{KW} - wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w zamówieniu,

W_S - wartość finansowania UE określona procentowo (stopa finansowania 90%),

$W\%$ - stawka procentowa korekty określona w Załączniku nr 1 do niniejszych wytycznych.

Przykład:

Beneficjent realizuje projekt, w ramach którego ogłasza zamówienie publiczne na dostawę pewnych artykułów. Beneficjent dopuszcza się naruszenia oceny ofert, które nie skutkuje nieważnością zamówienia publicznego, stanowi jednak nieprawidłowość wymagającą nałożenia korekty finansowej. Dla tej kategorii nieprawidłowości zgodnie z załącznikiem przewidziano stawkę na poziomie 10%. Suma wydatków kwalifikowalnych faktycznie poniesionych dla tego zamówienia publicznego wynosi 800 tys. zł, stopa finansowania 90%. W celu ustalenia wartości korekty finansowej należy posłużyć się Załącznikiem nr 1 do wytycznych, w którym określono stawki procentowe korekt za różne rodzaje naruszeń prawa zamówień.

Wartość korekty finansowej = 800 tys. zł * 90% * 10%.

- 4) Zgodnie z pkt 5 Rozdziału 6 na kwotę nieprawidłowości składa się część finansowania UE oraz krajowa część dofinansowania. W Programie dofinansowanie wynosi łącznie 100% (w tym stopa finansowania UE 90%, dofinansowanie krajowe 10%), dlatego łączną wartość korekty w przypadku nieprawidłowości dotyczącej zamówienia publicznego należy, z zastrzeżeniem pkt 7, obliczyć według następującego wzoru:

$$W_K = W_{KW} * W_S * W\%$$

gdzie:

W_K - wartość korekty finansowej,

W_{KW} - wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w zamówieniu publicznym,

W_S - wartość dofinansowania określona procentowo (100%: stopa finansowania UE 90%, stopa dofinansowania krajowego 10%),

$W\%$ - stawka procentowa korekty określona w Załączniku nr 1 do wytycznych.

Przykład:

Beneficjent realizuje projekt, w ramach którego ogłasza zamówienie publiczne na dostawę na pewne artykuły. Beneficjent dopuszcza się naruszenia oceny ofert, które nie skutkuje nieważnością zamówienia, stanowi jednak nieprawidłowość

wymagającą nałożenia korekty finansowej. Dla tej kategorii nieprawidłowości zgodnie z Załącznikiem nr 1 przewidziano stawkę na poziomie 10%. Suma wydatków kwalifikowalnych faktycznie poniesionych dla tego zamówienia publicznego wynosi 800 tys. zł, stopa finansowania 100%. W celu ustalenia wartości korekty finansowej należy posłużyć się Załącznikiem nr 1 do wytycznych, w którym określono stawki procentowe korekt za różne rodzaje naruszeń prawa zamówień.

Wartość korekty finansowej = 800 tys. zł * 100% * 10%.

- 5) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej, dla której w załączniku nie określono stawki procentowej, stosuje się stawkę procentową odpowiadającą najbliższej rodzajowo kategorii nieprawidłowości indywidualnych.
- 6) W przypadku stwierdzenia w ramach jednego zamówienia publicznego kilku nieprawidłowości indywidualnych, wartość korekt finansowych nie podlega sumowaniu. W takiej sytuacji do wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości indywidualnych stosuje się jedną korektę finansową o najwyższej wartości.
- 7) Nie jest możliwe obniżenie wartości korekty finansowej w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnych, które wiążą się z przypadkami nadużyć finansowych lub celowego uprzywilejowania jednego z wykonawców, stwierdzonych w prawomocnym orzeczeniu sądu lub decyzji ostatecznej.

Rozdział 7. Odzyskiwanie środków i skutki nieprawidłowości dla beneficjentów

- 1) Z odzyskiwaniem środków mamy do czynienia, gdy nieprawidłowość została stwierdzona po dokonaniu wypłaty na rzecz beneficjenta.
- 2) Odzyskiwanie środków może odbywać się w szczególności:
 - a) w procedurze wskazanej w art. 207 UOFP,
 - b) na każdym etapie procedury zwrotu środków z ustanowionych zabezpieczeń umownych.

Podrozdział 7.1. Procedura odzyskiwania środków wskazana w art. 207 UOFP

- 1) Procedura odzyskiwania środków określona została w art. 207 UOFP może polegać na dokonaniu przez beneficjenta zwrotu środków na rachunek bankowy wskazany przez właściwą instytucję albo na pomniejszeniu kolejnych płatności na rzecz beneficjenta, o ile taka możliwość istnieje i beneficjent wyrazi zgodę na dokonanie takiego pomniejszenia.
- 2) Należy podkreślić, że choć niniejsze wytyczne dotyczą korygowania wydatków nieprawidłowych w zakresie środków funduszy UE, to procedurze odzyskiwania podlega również współfinansowanie krajowe. W odniesieniu do środków krajowych również mają zastosowanie przepisy art. 207 UOFP.
- 3) Procedura odzyskiwania środków określona w art. 207 ust. 1-9 UOFP nie dotyczy beneficjentów będących państwowymi jednostkami budżetowymi.
- 4) Stosownie do przepisów art. 67 UOFP, do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60 tejże ustawy, nieuregulowanych w UOFP, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) oraz odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.).
- 5) Właściwa instytucja (IZ lub IP) wzywa do zwrotu środków lub do wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, zgodnie z art. 207 ust. 8 UOFP. Po bezskutecznym upływie tego terminu, właściwa instytucja wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu środków,

zgodnie z art. 207 ust. 9 UOFP. Decyzji nie wydaje się, jeżeli dokonano zwrotu środków przed jej wydaniem.

- 6) Od decyzji wydanej przez IP beneficjent może złożyć odwołanie do IZ. Natomiast w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez IZ, beneficjent może zwrócić się do tej instytucji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wnieść skargę na wydaną decyzję do wojewódzkiego sądu administracyjnego, bez skorzystania z prawa wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez IZ.
- 7) Ewentualne spory beneficjenta z instytucją, dotyczące wydanej decyzji o zwrocie, mogą być rozstrzygane przez sąd administracyjny.
- 8) Do egzekucji należności pieniężnych wynikających z decyzji o zwrocie stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2023 r. poz. 2505, z późn.zm.).

Podrozdział 7.2. Postępowanie z nieprawidłowo lub nieterminowo rozliczonymi zaliczkami

- 1) W odniesieniu do projektów, dla których dofinansowanie przekazywane jest w formie zaliczek, w przypadku opóźnień w prawidłowym rozliczaniu wydatków, zastosowanie znajduje, co do zasady, przepis art. 189 UOFP. Mogą jednakże występować sytuacje, w których beneficjent będzie musiał nie tylko zapłacić odsetki, ale również zwrócić kwotę otrzymanej wcześniej zaliczki. W takim przypadku, w odniesieniu do tego beneficjenta, należy wszcząć procedurę odzyskiwania określoną przepisami art. 207 UOFP.
- 2) Szczegółowe zasady rozliczania zaliczek określa rozporządzenie o płatnościach.
- 3) Mając na względzie, że możliwość dofinansowania w formie zaliczek w Programie dotyczy wyłącznie Operacji II, IP powinna precyzyjnie uregulować w umowie o dofinansowanie projektu warunki rozliczania zaliczek oraz odzyskiwania środków od beneficjentów.

- 4) Rozliczenie zaliczki polega na wykazaniu przez beneficjenta wydatków kwalifikowalnych we wnioskach o płatność w terminach i na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie projektu albo na zwrocie części lub całości zaliczki.
- 5) Stosownie do art. 189 ust. 3 UOFP, w przypadku niezłożenia przez beneficjenta wniosku o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych lub niezwrócenia niewykorzystanej części zaliczki w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w rozporządzeniu o płatnościach, od środków pozostałych do rozliczenia, przekazanych w ramach zaliczki, nalicza się odsetki jak dla zaległości podatkowych, liczone od dnia przekazania środków, tj. od dnia obciążenia rachunku danej instytucji, do dnia złożenia wniosku o płatność lub do dnia zwrócenia niewykorzystanej części zaliczki.
- 6) Na podstawie art. 189 ust. 3a oraz art. 189 ust. 3b UOFP, w przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa powyżej, IP wzywa beneficjenta do zapłaty odsetek lub wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnej płatności w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Po bezskutecznym upływie tego terminu IP wydaje decyzję o zapłacie odsetek, określającą kwotę środków, od których nalicza się odsetki oraz termin, od którego nalicza się odsetki, a także sposób ich zapłaty. Upoważnienie do wykonywania tego zadania zostało określone w *„Porozumieniu o powierzeniu Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa zadań w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus”* z dnia 22.08.2023 r.

Podrozdział 7.3. Konsekwencje dla beneficjentów w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości

Popęlnienie nieprawidłowości przez beneficjenta może wiązać się z następującymi konsekwencjami:

- 1) zwrotem środków otrzymanych na realizację projektu wraz z odsetkami – zwrot następuje zawsze, gdy na beneficjenta nałożona zostanie korekta finansowa oraz gdy zajdą przesłanki określone w art. 207 ust. 1 UOFP. Należy przy tym pamiętać, że nałożenie korekty finansowej, o której mowa w niniejszych wytycznych, wiąże się z koniecznością zwrotu środków pochodzących

z budżetu UE, natomiast wystąpienie przesłanek, o których mowa w art. 207 ust. 1 UOFP, implikuje zwrot zarówno unijnej, jak i krajowej części współfinansowania;

- 2) rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu – zgodnie z warunkami określonymi w tej umowie;
- 3) pozbawieniem, ograniczeniem wolności lub grzywną – jeżeli nieprawidłowość wiąże się z popełnieniem przestępstwa, o którym mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);
- 4) pozbawieniem, ograniczeniem wolności lub grzywną – z tytułu popełnienia przestępstwa skarbowego lub grzywną z tytułu popełnienia wykroczenia skarbowego, o których mowa w ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2023 r. poz. 654, 818);
- 5) zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, karą pieniężną, nagana, upomnieniem – jeżeli nieprawidłowość wiąże się z którymś z naruszeń dyscypliny finansów publicznych, określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 104);
- 6) wpisaniem do rejestru podmiotów wykluczonych na podstawie art. 207 UOFP z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (nie dotyczy OPO).

Podrozdział 7.4. Obliczanie odsetek od kwot podlegających zwrotowi oraz z tytułu nierozliczonych zaliczek

- 1) Zgodnie z art. 207 UOFP środki przeznaczone na realizację Programu, wykorzystane w sposób nieprawidłowy, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, tj. od dnia obciążenia rachunku danej instytucji.
- 2) Szczególny przypadek stanowi nieprawidłowość stwierdzona w ramach Operacji II skutkująca pomniejszeniem wydatków kwalifikowalnych w ramach Operacji I. Beneficjent Operacji II zobowiązany jest wówczas do zwrotu środków wraz z odsetkami liczonymi od daty dostawy artykułów spożywczych do tego Beneficjenta.

- 3) W przypadku, gdy wydawana jest decyzja o zwrocie środków, o której mowa w podrozdziale 7.1. pkt 6, beneficjent powinien zwrócić wskazaną kwotę wraz odsetkami obliczonymi w wysokości jak dla zaległości podatkowych w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy.
- 4) Zgodnie z przepisami UOFP, konieczność naliczenia odsetek, o których mowa w pkt 1 niniejszego podrozdziału, dotyczy również płatności ze środków Programu przekazanych w formie zaliczek. W przypadku niezłożenia wniosku o płatność na odpowiednią kwotę lub w przewidzianym terminie, od środków pozostałych do rozliczenia, przekazanych w ramach zaliczki, nalicza się odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych, liczone od dnia przekazania środków do dnia złożenia wniosku o płatność.
- 5) Ostatnim dniem, za który należy obliczyć odsetki, jest, z zastrzeżeniem pkt 3, dzień zwrotu środków, tj. dzień obciążenia rachunku beneficjenta.
- 6) Obliczając odsetki należy pamiętać, że zgodnie z art. 63 §1 ordynacji podatkowej kwotę odsetek należy zaokrąglić do pełnych złotych w ten sposób, że końcówki kwot wynoszące mniej niż 50 groszy pomija się, a końcówki kwot wynoszące 50 i więcej groszy podwyższa się do pełnych złotych.
- 7) Zgodnie z art. 54 §1 pkt 5 ordynacji podatkowej odsetek za zwłokę nie nalicza się, jeżeli ich wysokość nie przekraczałaby trzykrotnej wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 1640), za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki polecanej.

Rozdział 8. Nieprawidłowość systemowa – procedura dokonywania korekty finansowej

- 1) Nieprawidłowość systemowa może wystąpić na różnych szczeblach wdrażania Programu i w związku z tym może dotyczyć całego Programu albo tylko jego części. W przypadku gdy nieprawidłowość została popełniona przez instytucję inną niż IZ, korekta finansowa nakładana jest przez IZ. W sytuacji gdy nieprawidłowość została popełniona przez IZ, dokonuje ona autokorekty w odpowiednim zakresie Programu, tj. w odniesieniu do całego Programu, właściwej operacji, określonego rodzaju projektów lub projektu.
- 2) Wartość korekty finansowej związanej z nieprawidłowością systemową może zostać ustalona zgodnie z zasadami stosowanymi przez KE przy określaniu stawki ryczałtowej korekty finansowej lub ekstrapolacji korekty finansowej. Zasady te określone zostały w załączniku XXV do rozporządzenia ogólnego CPR.
- 3) Kwota korekty finansowej wynikająca z nieprawidłowości systemowej może zostać ponownie wykorzystana na realizację Programu, z wyłączeniem projektów objętych korektą finansową. W sytuacji gdy nie ma możliwości wyodrębnienia projektów niedotkniętych nieprawidłowością systemową, korektą finansową objęty jest cały Program. Kwota korekty finansowej nie może zostać wówczas ponownie wykorzystana.
- 4) Koszty korekt finansowych nałożonych w związku z nieprawidłowościami systemowymi ponoszą instytucje, które dopuściły się błędnych działań lub zaniechań. W przypadku, gdy są one państwowymi jednostkami budżetowymi, kwota korekty zostanie ostatecznie pokryta ze środków budżetu państwa.

Rozdział 9. Odpowiedzialność za proces korygowania wydatków

- 1) Podmiotami odpowiedzialnymi za proces korygowania wydatków są, co do zasady, instytucje, które zawarły z beneficjentami umowy o dofinansowanie projektu.
- 2) IZ koryguje wydatki w ramach Operacji III oraz Operacji I, w tym w zakresie wydatków związanych z nieprawidłowościami OPO w ramach Operacji II mających skutki finansowe w Operacji I na podstawie informacji od IP¹.
- 3) W przypadku Operacji II i IIa instytucją odpowiedzialną za korygowanie wydatków jest IP. IZ w uzasadnionych przypadkach może korygować wydatki w ramach Operacji II i IIa.
- 4) W przypadku nieprawidłowości systemowych, podmiotem odpowiedzialnym za cały proces korygowania wydatków jest IZ.
- 5) W szczególności na instytucjach dokonujących korekty wydatków ciąży obowiązek analizy wyników kontroli pochodzących od podmiotów spoza systemu wdrażania funduszy UE, np. NIK czy UZP. Informacje o naruszeniach przepisów i zasad realizacji projektów mogą być bezpośrednio przekazywane do IP/IZ przez te podmioty.
- 6) Na podstawie art. 76 ust. 1 pkt b, w związku z art. 98 ust. 3 pkt b rozporządzenia ogólnego CPR prowadzony jest elektroniczny RKW w ramach Programu na podstawie danych wprowadzanych do SC FEPŻ przez IP i IZ. Zgodnie z Programem zadania w zakresie księgowania wydatków zostały powierzone IKW.

¹ Kwoty pomniejszające wydatki kwalifikowalne w ramach Operacji I, wynikające z nieprawidłowości stwierdzonych w projektach realizowanych w ramach Operacji II rozliczane są przez IZ tylko na etapie rozliczeń z KE (w deklaracjach wydatków przekazywanych do IKW, na podstawie których IKW sporządza wnioski o płatność do KE).

Rozdział 10. Kwoty wycofane

- 1) Kwoty wycofane w ramach Programu gromadzone są w SC FEPŻ, odzwierciedlają, m.in wartość nieprawidłowości lub korekt na danym projekcie. Uwzględniane będą w szczególności:
 - a) kwoty pomniejszające wydatki kwalifikowalne beneficjenta projektu;
 - b) kwoty pomniejszające wydatki kwalifikowalne w ramach Operacji I, wynikające z nieprawidłowości stwierdzonych w projektach realizowanych w ramach Operacji II;
 - c) kwoty pomniejszające wydatki kwalifikowalne Programu wynikające z nieprawidłowości systemowych.
- 2) Kwoty wycofane rejestrowane są w SC FEPŻ w odniesieniu do wniosków o płatność (następuje przypisanie kwoty wycofanej do danego wniosku o płatność), z wyłączeniem kwot dotyczących nieprawidłowości systemowych.
- 3) IZ odpowiada za wprowadzanie danych do SC FEPŻ w ramach Operacji I i III oraz nieprawidłowości systemowych. IP odpowiada za wprowadzanie danych w ramach Operacji IIa i II oraz kwot pomniejszających wydatki kwalifikowalne w ramach Operacji I (związanych z korektami stwierdzonymi w Operacji II).
- 4) Kwoty wycofane wprowadzone do systemu stanowią podstawę do korekty wydatków ujętych w deklaracji wydatków lub w rocznym zestawieniu wydatków.
- 5) Kwoty wycofane rejestrowane będą w systemie w zależności od sytuacji w szczególności na podstawie:
 - a) wezwań do zwrotu środków;
 - b) dokumentacji pokontrolnej stwierdzającej wystąpienie nieprawidłowości;
 - c) informacji zatwierdzających wydatki kwalifikowalne we wniosku o płatność;
 - d) informacji/decyzji stwierdzającej wystąpienie nieprawidłowości systemowej;
 - e) zgłoszenia korekty przez beneficjenta we wniosku o płatność.

Rozdział 11. Korekta finansowa a rozliczenia z Komisją Europejską

- 1) Z punktu widzenia rozliczeń z Komisją decydującym czynnikiem jest moment stwierdzenia nieprawidłowości. Jeśli nieprawidłowość została stwierdzona i skorygowana przed zadeklarowaniem wydatków do KE / przed przekazaniem wniosku o płatność do KE, to nałożona korekta finansowa nie ma wpływu na rozliczenia z Komisją.
- 2) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości po zadeklarowaniu wydatku poniesionego nieprawidłowo do KE czynnikiem decydującym o sposobie rozliczenia korekty finansowej jest moment poświadczenia wydatku:
 - a) wydatek poświadczony w poprzednich latach obrachunkowych – korekta finansowa dokonywana jest we wniosku o płatność okresową w bieżącym roku obrachunkowym;
 - b) wydatek ujęty we wniosku o płatność okresową (dotyczącym bieżącego roku obrachunkowego) – korekta finansowa dokonywana jest poprzez wycofanie przedmiotowego wydatku w kolejnym wniosku o płatność okresową (lub wniosku końcowym) w bieżącym roku obrachunkowym, albo poprzez odliczenie nieprawidłowej kwoty bezpośrednio z zestawienia wydatków za dany okres obrachunkowy.
- 3) Niezależnie od momentu stwierdzenia nieprawidłowości korektę finansową należy odnotować w zestawieniu wydatków dla roku obrachunkowego, w którym podjęto decyzję o anulowaniu wkładu UE dla projektu.

Obowiązek uwzględniania korekt finansowych we wnioskach o płatność przekazywanych do KE dotyczy nieprawidłowości indywidualnych i systemowych.

Rozdział 12. Informowanie KE o nieprawidłowościach

- 1) Zgodnie z art. 69 ust. 12 rozporządzenia ogólnego CPR Państwo Członkowskie zobowiązane jest do informowania KE o stwierdzonych nieprawidłowościach. Sytuacje, w których należy przekazywać informacje o nieprawidłowościach zostały wskazane w Załączniku XII do rozporządzenia ogólnego CPR.
- 2) W Polsce za organizację i koordynację procesu informowania KE o nieprawidłowościach, zgodnie z określonymi przez nią wymogami, w tym weryfikację poprawności formalnej i kompletności zgłoszeń przygotowanych przez IZ, odpowiada Szef KAS. Szef KAS wykonuje również zadania jednostki koordynującej zwalczanie nadużyć finansowych (AFCOS – z ang. Anti-Fraud Coordination Service).
- 3) Zadania poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za informowanie KE o nieprawidłowościach oraz zasady współpracy między nimi, terminy realizacji tych zadań, a także tryb i zakres informacji przekazywanych w systemie IMS, stosownie do wymogów KE, szczegółowo określa odrębna procedura Szefa KAS, uwzględniająca specyfikę perspektywy finansowej 2021-2027 pn. *Informowanie KE o nieprawidłowościach stwierdzonych przy wdrażaniu funduszy Unii Europejskiej* (IKON).
- 4) IZ zobowiązana jest do terminowego informowania KE o nieprawidłowościach z wykorzystaniem systemu IMS. Odpowiada ona także za poprawność i kompletność informacji o sprawach zawartych w IMS, do czasu zakończenia wszystkich związanych z nimi postępowań.
- 5) W zakresie Operacji II i IIa IP uczestniczy w procesie informowania KE o nieprawidłowościach z wykorzystaniem systemu IMS. Tryb i zakres współpracy został określony w Porozumieniu o powierzeniu Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa zadań w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus z dnia 22.08.2023 r.

Załącznik nr 1 – Tabela stawek procentowych korekt finansowych i pomniejszeń dla poszczególnych kategorii nieprawidłowości indywidualnych stosowane w zamówieniach

Kategoria 1: Ogłoszenie o zamówieniu i specyfikacje istotnych warunków zamówienia					
Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Prawo krajowe dotyczące zamówień publicznych	Prawo Unii Europejskiej oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zwanego dalej „TSUE” ²⁾	Opis nieprawidłowości	Stawka procentowa
1	Nieopublikowanie ogłoszenia o zamówieniu lub nieuzasadnione bezpośrednio udzielenie	art. 86 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 i 1720), zwanej dalej „Pzp” art. 87 ust. 1 i 2, art. 90 ust. 3 Pzp art. 130 ust. 1 pkt 1, art. 152	art. 31 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 1, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą 2014/23/UE” art. 26, art. 32 i art. 49 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady	Ogłoszenie o zamówieniu nie zostało opublikowane zgodnie z odpowiednimi przepisami (np. publikacja w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, zwanym dalej „Dz. Urz. UE”, Biuletynie Zamówień Publicznych, zwanym dalej „BZP”, lub Bazie konkurencyjności, zwanej dalej „BK”), kiedy jest to wymagane na podstawie właściwych przepisów.	100%

²⁾ Przytoczone orzecznictwo odnosi się do przepisów dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.) i dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004, str. 114, z późn. zm.). Przedstawiona wykładnia może jednak być również istotna dla przepisów dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady: 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 1, z późn. zm.), 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.) oraz 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243, z późn. zm.).

	zamówienia (tj. niezgodna z prawem procedura negocjacyjna bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu)	ust. 1, art. 153, art. 169, art. 170, art. 189 ust. 2, art. 209 ust. 1, art. 214 ust. 1, art. 267 ust. 2 pkt 1, art. 272 ust. 1, art. 276, art. 298, art. 301, art. 305, art. 340, art. 359, art. 454 Pzp, art. 18 ust. 1, art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2023 r. poz. 140).	2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą 2014/24/UE” art. 44 i art. 67–69 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą 2014/25/UE”	Dotyczy to również bezpośredniego udzielania zamówień lub procedur negocjacyjnych bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, jeżeli nie spełniono kryteriów ich stosowania. Jak powyżej, przy czym ogłoszenie opublikowano za pomocą innych odpowiednich środków. ³⁾	
2	Sztuczny podział zamówień na roboty budowlane / usługi / dostawy	art. 25 ust. 2, art. 28–35 Pzp	art. 8 ust. 4 dyrektywy 2014/23/UE art. 5 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE art. 16 ust. 3 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-574/10 wyrok TSUE T-358/08	Projekt dotyczący robót budowlanych lub proponowany zakup pewnej ilości dostaw lub usług zostaje sztucznie podzielony na kilka zamówień. W rezultacie wartość każdego zamówienia dotyczącego części robót budowlanych / dostaw / usług jest niższa niż próg określony we właściwych przepisach, co służy uniknięciu publikacji we właściwym publikatorze (Dz. Urz. UE, BZP, BK) ogłoszenia dotyczącego	100% (stawkę tę stosuje się, jeżeli danego ogłoszenia o zamówieniu obejmującym roboty

³⁾ Publikacja za pomocą odpowiednich środków oznacza opublikowanie zamówienia w taki sposób, że przedsiębiorstwo mające siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej ma dostęp do odpowiednich informacji dotyczących zamówienia przed jego udzieleniem, dzięki czemu jest w stanie złożyć ofertę lub wyrazić zainteresowanie otrzymaniem takiego zamówienia. W praktyce ma to miejsce, gdy ogłoszenie o zamówieniu opublikowano na szczeblu krajowym (zgodnie z prawodawstwem krajowym lub przepisami w tym względzie) lub zachowano podstawowe normy dotyczące ogłaszania o zamówieniach (dalsze informacje na temat tych norm są zamieszczone w pkt 2.1 komunikatu wyjaśniającego Komisji dotyczącego prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych (2006/C 179/02) (Dz. Urz. UE C 179 z 01.08.2006, str. 2).

			wyrok TSUE T-384/10	całości prac, usług lub dostaw. ⁴⁾	budowlane / dostawy / usługi nie opublikowane we właściwym publikatorze, tj. Dz. Urz. UE, mimo że jest to wymagane na podstawie dyrektyw (dyrektywy 2014/23/UE, dyrektywy 2014/24/UE lub dyrektywy 2014/25/UE), lub BZP, lub BK)
				Jak powyżej, przy czym ogłoszenie opublikowano za pomocą innych odpowiednich środków, na takich samych warunkach jak określone w lp. 1.	25%
3	Brak uzasadnienia powodu, dla którego zamówienia nie podzielono	art. 25 ust. 2, art. 91 ust. 1 i 2 Pzp	art. 46 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE	Instytucja zamawiająca nie wskazuje głównych powodów, dla których postanowiono nie dzielić zamówienia na części lub nie umożliwić składania ofert	5%

⁴⁾ Takie samo podejście stosuje się również odpowiednio do zamówień podlegających jedynie krajowym przepisom dotyczącym zamówień publicznych oraz w przypadku, gdy dzięki sztucznejmu podziałowi robót budowlanych / dostaw / usług uniknięto publikacji ogłoszeń ich dotyczących zgodnie z tymi przepisami.

	na części			częściowych, co może mieć wpływ na ograniczenie konkurencji.	
4	Nieprzestrzeganie terminów składania ofert lub terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu ⁵⁾ lub brak przedłużania terminów składania	art. 90 ust. 2, art. 131, art. 135 ust. 3, art. 137 ust. 6, art. 138, art. 144, art. 151, art. 158 ust. 1, art. 162, art. 176 ust. 1, art. 194 ust. 1, art. 196, art. 283, art. 296, art. 299 ust. 1 i 2 Pzp	art. 27–30, art. 47 ust. 1 i 3 oraz art. 53 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE art. 45–48, art. 66 ust. 3 oraz art. 73 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE	Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o co najmniej 85% lub termin jest nie dłuższy niż 5 dni.	100%
				Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o co najmniej 50% (ale o mniej niż 85%). ⁶⁾	25%

⁵⁾ Terminy te dotyczą procedur otwartych, procedur ograniczonych i procedur konkurencyjnych z negocjacjami. Zwraca się również uwagę na art. 47 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE: „Podczas wyznaczania terminów składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu instytucje zamawiające uwzględniają złożoność zamówienia oraz czas potrzebny na sporządzenie ofert, bez uszczerbku dla terminów minimalnych określonych w art. 27–31”.

⁶⁾ Uwzględniając na przykład minimalny termin składania ofert, który wynosi 35 dni (na podstawie art. 27 dyrektywy 2014/24/UE), możliwe są dwa scenariusze: 1) termin wyznaczony przez instytucję zamawiającą wynosił 10 dni, co oznacza skrócenie terminu o 71,4% [= (35-10)/35], w związku z czym uzasadnione jest zastosowanie korekty finansowej według stawki 25%; 2) termin wyznaczony przez instytucję zamawiającą wynosił 10 dni, ale minimalny termin mógł wynosić 15 dni (ponieważ opublikowano wstępne ogłoszenie informacyjne), co oznacza skrócenie terminu o 33% [= (15-10)/15], w związku z czym uzasadnione jest zastosowanie korekty finansowej według stawki 10%.

	ofert w przypadku wprowadzania istotnych zmian w dokumentach zamówienia			Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o co najmniej 30% (ale o mniej niż 50%) lub w przypadku wprowadzania istotnych zmian w dokumentach zamówienia nie przedłużono terminów składania ofert. ⁷⁾	10%
				Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o mniej niż 30%.	5%
5	Niezapewnienie potencjalnym oferentom/kandydatom wystarczającego czasu na uzyskanie dokumentacji zamówienia lub ograniczenia w uzyskiwaniu dokumentacji zamówienia	art. 66, art. 88, art. 90 ust. 2, art. 133, art. 135 ust. 2, art. 137 ust. 1–4, art. 141, art. 150, art. 154 ust. 3, art. 155, art. 156, art. 157, art. 161, art. 165 ust. 4, art. 167, art. 168, art. 173, art. 174, art. 179, art. 181, art. 184 ust. 2, art. 185, art. 186, art. 191, art. 192, art. 195 ust. 2–4, art. 201, art. 202 ust. 2–3, art. 203 ust. 2–4, art. 210 ust. 2, art. 212, art. 216, art. 217 ust. 1, art. 272 ust. 1 Pzp	art. 29 i art. 34 dyrektywy 2014/23/UE art. 22 i art. 53 dyrektywy 2014/24/UE art. 40 i art. 73 dyrektywy 2014/25/UE	Czas umożliwiający wykonawcom (tj. potencjalnym oferentom/kandydatom) uzyskanie dokumentacji zamówienia jest zbyt krótki (tj. krótszy niż 50% terminu składania ofert określonego w dokumentacji przetargowej, zgodnie ze stosownymi przepisami, lub równy 50% tego terminu), co stwarza nieuzasadnioną przeszkodę w otwarciu zamówień publicznych na konkurencję. Czas umożliwiający wykonawcom (tj. potencjalnym oferentom/kandydatom) uzyskanie dokumentacji zamówienia został skrócony, ale o mniej niż 80% terminu składania ofert, zgodnie ze stosownymi przepisami.	10%
				Czas umożliwiający wykonawcom	25%

⁷⁾ Por. art. 47 ust. 3 lit. b dyrektywy 2014/24/UE.

				(tj. potencjalnym oferentom/kandydatom) uzyskanie dokumentacji zamówienia wynosi 5 dni lub mniej lub jeżeli instytucja zamawiająca w żaden sposób nie zapewniła za pośrednictwem ⁸⁾ środków elektronicznych pełnego, bezpośredniego i darmowego dostępu do dokumentów zamówienia, jak określono w art. 53 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE, jest to poważna nieprawidłowość. ⁹⁾	
6	Nieopublikowanie informacji o przedłużeniu terminów składania ofert ¹⁰⁾ lub brak przedłużenia terminów składania ofert	art. 90 ust. 1 i 2, art. 135 ust. 3, art. 137 ust. 2 i 4–6, art. 143 ust. 1 i 5, art. 157, art. 167, art. 175, art. 185, art. 192, art. 212, art. 271, art. 284 ust. 3, art. 286 ust. 3–7, art. 342 Pzp	art. 3 i art. 39 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 i art. 47 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 i art. 66 dyrektywy 2014/25/UE	Początkowe terminy składania ofert (lub składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu) były prawidłowe zgodnie ze stosownymi przepisami, ale przedłużono je bez odpowiedniej publikacji zgodnie ze stosownymi zasadami (tj. publikacji w Dz. Urz. UE, BZP, BK), natomiast opublikowano tę informację (o przedłużonych terminach) za pomocą innych odpowiednich środków (jak określono w lp. 1).	5%
				Jak powyżej oraz brak publikacji informacji (o przedłużonych terminach) za pomocą innych odpowiednich środków	10%

⁸⁾ W przypadku, gdy zapewniono elektroniczny dostęp, ale skrócono okres dostępu, obowiązują odpowiednio powyższe stawki 25%, 10% lub 5%.

⁹⁾ Z wyjątkiem przypadków, w których spełniono warunki określone w art. 53 ust. 1 akapit 2 i 3 dyrektywy 2014/24/UE. W takich przypadkach nie stosuje się korekty lub obniżenia wydatków.

¹⁰⁾ Lub o przedłużeniu terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu; terminy te dotyczą procedur ograniczonych i procedur negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia o zamówieniu.

				(jak określono w lp. 1) lub brak przedłużenia terminów składania ofert, w przypadku gdy, bez względu na przyczynę, nie dostarczono najpóźniej sześć dni przed ustalonym terminem składania ofert dodatkowych informacji, mimo że wykonawca zwrócił się o nie w odpowiednim czasie. ¹¹⁾	
7	Przypadki, w których zastosowanie procedury konkurencyjnej z negocjacjami lub dialogu konkurencyjnego jest nieuzasadnione	art. 153, art. 154, art. 159, art. 165 ust. 1, art. 170, art. 177, art. 181, art. 188, art. 189, art. 195 ust. 1, art. 200 Pzp	art. 26 ust. 4 dyrektywy 2014/24/UE	Instytucja zamawiająca udziela zamówienia w drodze procedury konkurencyjnej z negocjacjami lub dialogu konkurencyjnego w sytuacjach nieprzewidzianych w dyrektywie 2014/24/UE oraz w Pzp.	25%
				Przypadki, w których instytucja zamawiająca zapewniła pełną przejrzystość, w tym uzasadnienie zastosowania tych procedur w dokumentach zamówienia, nie ograniczyła liczby odpowiednich kandydatów do złożenia początkowej oferty, a podczas negocjacji przetargowych zapewniono równe traktowanie wszystkich oferentów.	10%

¹¹⁾ Por. art. 47 ust 3 lit. a dyrektywy 2014/24/UE. W przypadku procedury przyspieszonej, której dotyczy art. 27 ust. 3 i art. 28 ust. 6 tej dyrektywy, termin ten wynosi cztery dni.

8	Nieprzestrzeganie procedury właściwej w zakresie zamówień elektronicznych i zagregowanych ¹²⁾	art. 61–69 Pzp art. 93, art. 227–238, art. 311–324 Pzp	art. 33–39 dyrektywy 2014/24/UE art. 51–57 dyrektywy 2014/25/UE	Nieprzestrzeganie procedury właściwej w zakresie zamówień elektronicznych i zagregowanych ¹³⁾ , określonych we właściwych przepisach, co mogło mieć skutek odstrasżający dla potencjalnych oferentów. ¹⁴⁾	10%
				W przypadku gdy nieprzestrzeganie przepisów doprowadziło do udzielenia zamówienia na podstawie oferty innej niż ta, która powinna zostać wybrana, uznaje się to za poważną nieprawidłowość. ¹⁵⁾	25%
9	Nieopublikowanie w ogłoszeniu o zamówieniu kryteriów kwalifikacji lub kryteriów udzielenia	art. 87, art. 94–96, art. 104 ust. 3–6, art. 105–109, art. 112–117, art. 134 ust. 1 pkt 4 i 7–9, art. 135 ust. 1 i 2, art. 142, art. 155, art. 156 ust. 1 pkt 8–10, art. 167	art. 31, art. 33, art. 34, art. 36–38 i art. 41 dyrektywy 2014/23/UE oraz załącznik V pkt 7 lit. c i pkt 9 do tej dyrektywy art. 42, art. 51, art. 53,	A. Nieopublikowanie w ogłoszeniu o zamówieniu ¹⁶⁾ kryteriów kwalifikacji lub kryteriów udzielenia zamówienia (i ich wagi).	25%

¹²⁾ Z wyjątkiem przypadków, w których nieprawidłowości te zawierają się już w innego rodzaju nieprawidłowościach określonych w niniejszym załączniku.

¹³⁾ Przedmiotowe procedury udzielania zamówień publicznych to: umowy ramowe, dynamiczne systemy zakupów, aukcje elektroniczne, katalogi elektroniczne, scentralizowane działania zakupowe i centralne jednostki zakupujące.

¹⁴⁾ Na przykład: okres obowiązywania umowy ramowej bez należytego uzasadnienia przekracza cztery lata.

¹⁵⁾ Jeżeli niezgodność oznacza, że ogłoszenie o zamówieniu nie zostało opublikowane, wówczas procentową stawkę korekty ustala się zgodnie z lp. 1.

¹⁶⁾ Lub dokumentacji zamówienia, jeżeli publikuje się ją wraz z ogłoszeniem o zamówieniu.

	zamówienia (i ich wagi), lub warunków realizacji zamówień, lub specyfikacji technicznej lub brak przedstawienia wystarczająco szczegółowego opisu kryteriów udzielenia zamówienia i ich wagi lub brak przekazania/publikacji wyjaśnień / dodatkowych informacji	ust. 3, art. 173, art. 174, art. 185, art. 192, art. 202 Pzp	art. 56–63, art. 67 i art. 70 dyrektywy 2014/24/UE, część C pkt 11 lit. c i pkt 18 załącznika V oraz załącznik VII do tej dyrektywy art. 60, art. 71, art. 73, art. 76–79, art. 82 i art. 87 dyrektywy 2014/25/UE, załącznik VIII i załącznik XI lit. A pkt 16 i 19, lit. B pkt 15 i 16 i lit. C pkt 14 i 15 do tej dyrektywy zasada równego traktowania wspomniana w art. 18 dyrektywy 2014/24/UE wyrok TSUE C-6/15 wyrok TSUE C-226/09 wyrok TSUE C-532/06	B. Nieopublikowanie w ogłoszeniu o zamówieniu ¹⁷⁾ warunków realizacji zamówień lub specyfikacji technicznej. C. Ani w ogłoszeniu o zamówieniu, ani w specyfikacji zamówienia nie opisano wystarczająco dokładnie kryteriów udzielania zamówienia ani ich wagi, co skutkuje bezzasadnym ograniczeniem konkurencji (tj. brak wystarczających szczegółów mógł mieć dla potencjalnych oferentów skutek odstrasżający). ¹⁸⁾ D. Nie przekazano wszystkim oferentom ani nie opublikowano wyjaśnień lub dodatkowych informacji (związanych z kryteriami kwalifikacji lub kryteriami udzielenia zamówienia) dostarczonych przez instytucję zamawiającą.	10%
10	Zastosowanie: – kryteriów wykluczenia, kwalifikacji, udzielenia zamówienia	art. 94–96, art. 99–105, art. 108, art. 109, art. 112–119, art. 121, art. 124, art. 125 Pzp	art. 36–38 i art. 41 w związku z art. 3 dyrektywy 2014/23/UE art. 42, art. 56–63, art. 67 i art. 70 w związku z art. 18 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE lub załącznik VII do tej dyrektywy	Przypadki, w których wykonawcy mogli zostać zniechęceni do złożenia oferty ze względu na kryteria wykluczenia, kwalifikacji lub udzielenia zamówienia lub warunki realizacji zamówień obejmujące nieuzasadnione preferencje krajowe, regionalne lub lokalne.	25%

¹⁷⁾ Lub dokumentacji zamówienia, jeżeli publikuje się ją wraz z ogłoszeniem o zamówieniu.

¹⁸⁾ Z wyjątkiem sytuacji, gdy przed upływem terminu składania ofert instytucja zamawiająca na żądanie oferentów wystarczająco dokładnie wyjaśniła kryteria udzielenia zamówienia i ich wagę.

	<p>lub</p> <p>– warunków realizacji zamówień,</p> <p>lub</p> <p>– specyfikacji technicznej</p> <p>– które są dyskryminacyjne, gdyż obejmują nieuzasadnione preferencje krajowe, regionalne lub lokalne</p>	<p>art. 239–243 Pzp</p> <p>art. 245, art. 246 Pzp</p>	<p>art. 60, art. 76–79, art. 82 i art. 87 w związku z art. 36 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE lub załącznik VIII do tej dyrektywy</p>	<p>Ma to miejsce na przykład, gdy wymaga się od oferentów, aby w momencie składania oferty posiadali:</p> <p>1) zakład lub przedstawiciela w danym kraju lub regionie lub</p> <p>2) doświadczenie lub kwalifikacje w danym kraju lub regionie;¹⁹⁾</p> <p>3) sprzęt w danym kraju lub regionie.</p>	
				<p>Jak powyżej, przy czym zapewniono minimalny poziom konkurencji, tj. otrzymano i przyjęto od pewnej liczby wykonawców oferty spełniające kryteria kwalifikacji.</p>	10%
11	<p>Zastosowanie:</p> <p>– kryteriów wykluczenia, kwalifikacji, udzielenia zamówienia</p> <p>lub</p> <p>– warunków realizacji zamówień</p> <p>lub</p>	<p>art. 95, art. 96, art. 105, art. 108–125 Pzp</p> <p>art. 239–243 Pzp</p> <p>art. 245, art. 246 w związku</p>	<p>art. 36–38 i art. 41 w związku z art. 3 dyrektywy 2014/23/UE</p> <p>art. 42, art. 56–63, art. 67 i art. 70 w związku z art. 18 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE lub załącznik VII do tej dyrektywy</p> <p>art. 60, art. 76–79, art. 82 i art. 87 w związku z art. 36 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE lub załącznik VIII do tej dyrektywy</p>	<p>Odnosi się to do kryteriów lub warunków, które – mimo że nie są dyskryminujące ze względu na preferencje krajowe, regionalne lub lokalne – prowadzą jednak do ograniczenia wykonawcom dostępu do konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia, na przykład:</p> <p>1) przypadki, w których minimalne wymagane poziomy zdolności w odniesieniu do konkretnego zamówienia są związane z przedmiotem zamówienia, ale nie są proporcjonalne;</p>	10%

¹⁹⁾ Określenie kryteriów kwalifikacji nie może być dyskryminujące ani ograniczające i musi być powiązane z przedmiotem zamówienia i proporcjonalne. W każdym razie, gdy wystarczająco dokładne opisanie konkretnego wymaganego kryterium selekcji nie jest możliwe, w celu zapewnienia otwarcia na konkurencję do odniesienia zastosowanego w kryteriach kwalifikacji należy dołączyć wyrażenie „lub równoważne”. Przy uwzględnieniu tych warunków korekta finansowa nie jest konieczna.

	<p>– specyfikacji technicznej</p> <p>– które nie są dyskryminacyjne w rozumieniu poprzedniego rodzaju nieprawidłowości, ale w inny sposób ograniczają dostęp dla wykonawców</p>	z art. 16 i art. 17 ust. 2 i 3 Pzp		<p>2) przypadki, w których podczas oceny oferentów/kandydatów zastosowano kryteria kwalifikacji jako kryteria udzielenia zamówienia;</p> <p>3) przypadki, w których wymagane są konkretne znaki towarowe/marki/normy,²⁰⁾ z wyjątkiem sytuacji, gdy takie wymogi są związane z częściami pomocniczymi umowy i ich potencjalny wpływ na budżet Unii Europejskiej jest wyłącznie formalny.</p>	
				Przypadki, w których zastosowano ograniczające kryteria/warunki/specyfikację, ale mimo to zapewniono minimalny poziom konkurencji, tj. otrzymano i przyjęto od pewnej liczby wykonawców oferty spełniające kryteria kwalifikacji.	5%

²⁰⁾ Bez dopuszczenia równoważnego znaku towarowego lub marki przez niezastosowanie obowiązkowego wyrażenia „lub równoważne”.

				<p>Przypadki, w których minimalne wymagane poziomy zdolności w odniesieniu do konkretnego zamówienia w sposób oczywisty nie są związane z przedmiotem zamówienia</p> <p>lub</p> <p>przypadki, w których kryteria wykluczenia, kwalifikacji lub udzielenia zamówienia lub warunki realizacji zamówień doprowadziły do sytuacji, w której tylko jeden wykonawca mógł złożyć ofertę, a wyniku tego nie uzasadnia specyfika techniczna danego zamówienia.</p>	25%
--	--	--	--	---	-----

12	Niewystarczająca lub nieprecyzyjna definicja przedmiotu zamówienia ²¹⁾	art. 16, art. 99–105 Pzp	art. 3 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-340/02 wyrok TSUE C-299/08 wyrok TSUE C-423/07	Opis w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji warunków zamówienia jest niewystarczający lub niedokładny i może uniemożliwić potencjalnym oferentom/kandydatom pełne określenie przedmiotu zamówienia, co może mieć skutek odstraszający, potencjalnie ograniczający konkurencję. ²²⁾	10%
----	---	--------------------------	---	---	-----

21) Z wyjątkiem sytuacji, gdy w dyrektywach (dyrektywa 2014/23/UE, dyrektywa 2014/24/UE, dyrektywa 2014/25/UE) dopuszcza się negocjacje lub po opublikowaniu ogłoszenia o zamówieniu wyjaśniono przedmiot zamówienia, a wyjaśnienie opublikowano we właściwym publikatorze.

22) Np. na podstawie skarg lub zawiadomień złożonych w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia ustalono, że specyfikacja warunków zamówienia jest niewystarczająca, aby umożliwić potencjalnym oferentom określenie przedmiotu zamówienia. Liczba zapytań składanych przez potencjalnych oferentów nie jest jednak wskaźnikiem istnienia nieprawidłowości, o ile instytucja zamawiająca udzieliła na nie stosownych odpowiedzi zgodnie z art. 47 ust. 3 i art. 53 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE.

13	Nieuzasadnione ograniczenie podwykonawstwa	art. 121, art. 462 Pzp	art. 38 ust. 2 lub art. 42 dyrektywy 2014/23/UE art. 63 ust. 2 i art. 71 dyrektywy 2014/24/UE art. 79 ust. 3 i art. 88 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-406/14, pkt 34	W dokumentacji zamówienia (np. w specyfikacji technicznej) nakłada się ograniczenia na korzystanie z usług podwykonawców w odniesieniu do części zamówienia ustalonej w sposób abstrakcyjny jako pewien odsetek tego zamówienia niezależnie od tego, czy możliwa jest weryfikacja możliwości potencjalnych podwykonawców i bez podawania zasadniczego charakteru zadań, których to dotyczy.	5%
Kategoria 2: Kwalifikacja oferentów i ocena ofert					
Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Prawo krajowe dotyczące zamówień publicznych	Prawo Unii Europejskiej oraz orzecznictwo TSUE	Opis nieprawidłowości	Stawka procentowa

14	Wprowadzono zmiany w kryteriach kwalifikacji (lub specyfikacji technicznej) po otwarciu ofert lub kryteria te (lub specyfikacja) zostały zastosowane nieprawidłowo	art. 16, art. 17 ust. 2, art. 58, art. 91, art. 108–128, art. 137, art. 143, art. 157, art. 175, art. 192 ust. 4 i 5, art. 226 ust. 1 pkt 2, art. 239–252, art. 273, art. 274, art. 284–285, art. 286 ust. 1–8, art. 287 ust. 1 i 2, art. 462–465 Pzp	art. 3 ust. 1 i art. 37 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 ust. 1 i art. 56 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 ust. 1 i art. 76 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE	Kryteria kwalifikacji (lub specyfikację techniczną) zmieniono lub niepoprawnie zastosowano na etapie kwalifikacji, czego skutkiem było przyjęcie ofert zwycięskich, których nie należało przyjąć (lub odrzucenie ofert, które należało przyjąć ²³⁾), gdyby postępowano zgodnie z opublikowanymi kryteriami kwalifikacji.	25%
15	Ocena ofert na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia różniących się od kryteriów określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji warunków zamówienia lub	art. 239–243 Pzp art. 245–251 Pzp	art. 41 dyrektywy 2014/23/UE art. 67 i art. 68 dyrektywy 2014/24/UE art. 82 i art. 83 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-532/06, pkt 43 i 44 wyrok TSUE C-6/15, pkt 25–36	Kryteriów udzielenia zamówienia (lub odpowiednich podkryteriów lub wag) określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków zamówienia: 1) nie przestrzegano podczas oceny ofert lub 2) w ocenie tej wykorzystano niepublikowane ²⁴⁾ dodatkowe kryteria udzielenia zamówienia.	10%

²³⁾ Chyba że instytucja zamawiająca jest w stanie jasno wykazać, że odrzucona oferta w żadnym wypadku nie wygrałaby, w związku z czym nieprawidłowość nie miała żadnych skutków finansowych.

²⁴⁾ W rozumieniu art. 67 ust. 5 dyrektywy 2014/24/UE i związanego z nią orzecznictwa.

	ocena na podstawie dodatkowych kryteriów udzielenia zamówienia, których nie opublikowano			Jeżeli dwa wyżej wymienione przypadki miały skutek dyskryminujący (na podstawie nieuzasadnionych preferencji krajowych, regionalnych i lokalnych), jest to poważna nieprawidłowość.	25%
16	Niewystarczająca ścieżka audytu na potrzeby udzielenia zamówienia	art. 20 ust. 1, art. 71 Pzp	art. 84 dyrektywy 2014/24/UE art. 100 dyrektywy 2014/25/UE	Przedmiotowa dokumentacja (określona w mających zastosowanie przepisach) jest niewystarczająca, aby uzasadnić udzielenie zamówienia, czego skutkiem jest brak przejrzystości.	25%
				Odmowa dostępu do przedmiotowej dokumentacji stanowi poważną nieprawidłowość, ponieważ instytucja zamawiająca nie przedstawia dowodu potwierdzającego zgodność postępowania o udzielenie zamówienia z mającymi zastosowanie przepisami.	100%
17	Negocjacje w toku postępowania o udzielenie zamówienia, w tym modyfikacja oferty zwycięskiej podczas oceny	art. 218, art. 223, art. 224, art. 226 Pzp	art. 37 ust. 6 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 ust. 1 i art. 56 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 ust. 1 i art. 76 ust. 4 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-324/14, pkt 69 wyrok TSUE C-27/15	Instytucja zamawiająca pozwoliła oferentowi/kandydatowi na modyfikację jego oferty ²⁵⁾ w trakcie oceny ofert, gdy taka modyfikacja prowadzi do udzielenia zamówienia temu oferentowi/kandydatowi lub w kontekście procedury otwartej lub ograniczonej instytucja zamawiająca negocjuje z którymkolwiek oferentami	25%

²⁵⁾ Z wyjątkiem procedur negocjacyjnych oraz dialogu konkurencyjnego, a także w przypadku gdy dyrektywy (dyrektywa 2014/23/UE, dyrektywa 2014/24/UE, dyrektywa 2014/25/UE) albo właściwe przepisy krajowe pozwalają oferentowi/kandydatowi na złożenie, uzupełnienie, doprecyzowanie lub skompletowanie informacji i dokumentów.

			wyrok TSUE w sprawach połączonych C-21/03 i C-34/03	na etapie oceny, co prowadzi do zasadniczej modyfikacji zamówienia w porównaniu z pierwotnymi warunkami określonymi w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków zamówienia, lub w przypadku koncesji instytucja zamawiająca pozwala oferentowi/kandydatowi na zmianę przedmiotu, kryteriów udzielenia zamówienia oraz minimalnych wymogów w toku negocjacji, przy czym taka zmiana prowadzi do udzielenia zamówienia temu oferentowi/kandydatowi.	
18	Nieprawidłowe wcześniejsze związki kandydatów/oferentów w z instytucją zamawiającą	art. 16, art. 17 ust. 2 i 3, art. 84, art. 85 Pzp	art. 3 i art. 30 ust. 2 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 ust. 1, art. 40 i art. 41 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 ust. 1 i art. 59 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE w sprawach połączonych C-21/03 i C-34/03	Kiedy porada, jaką instytucja zamawiająca uzyskała wcześniej ze strony oferenta, powoduje zakłócenie konkurencji lub skutkuje naruszeniem zasad niedyskryminacji, równego traktowania i przejrzystości w warunkach określonych w art. 40 i art. 41 dyrektywy 2014/24/UE. ²⁶⁾	25%
19	Procedura konkurencyjna z negocjacjami z istotną	art. 164 w związku z art. 152 Pzp art. 185 ust. 1, art. 199, art.	art. 29 ust. 1 i 3 dyrektywy 2014/24/UE art. 47 dyrektywy 2014/25/UE	W kontekście procedury konkurencyjnej z negocjacjami pierwotne warunki zamówienia uległy istotnym zmianom ²⁷⁾ , przez co konieczne jest ogłoszenie nowego	25%

²⁶⁾ Taka porada stanowi nieprawidłowość niezależnie od tego, czy zostanie udzielona w czasie sporządzania dokumentacji zamówienia, czy w toku wcześniejszej procedury składania wniosków dotyczących projektów.

²⁷⁾ Zob. art. 29 ust. 3 zdanie drugie dyrektywy 2014/24/UE.

	modyfikacją warunków określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków zamówienia	278, art. 279, art. 286 ust. 9 Pzp		postępowania o udzielenie zamówienia.	
20	Nieuzasadnione odrzucenie rażąco niskich ofert	art. 226 ust. 1 pkt 8 w związku z art. 224 Pzp	art. 69 dyrektywy 2014/24/UE art. 84 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE w sprawach połączonych C-285/99 i C-286/99, pkt 78–86 wyrok TSUE T-402/06, pkt 91	Oferty, które sprawiały wrażenie rażąco niskich w stosunku do robót budowlanych / dostaw / usług, zostały odrzucone, ale przed odrzuceniem tych ofert instytucja zamawiająca nie zwróciła się z pisemnym zapytaniem do zainteresowanych oferentów (np. żądając przedstawienia szczegółowych informacji dotyczących elementów składowych oferty, które uważa za istotne) lub takie zapytanie istnieje, ale instytucja zamawiająca nie jest w stanie dowieść, że dokonała oceny odpowiedzi udzielonych przez zainteresowanych oferentów.	25%
21	Konflikt interesów wpływający na wyniki postępowania o udzielenie zamówienia	art. 17 ust. 3, art. 52, art. 56, art. 109 ust. 1 pkt 6, art. 332, art. 335 ust. 3 Pzp	art. 35 dyrektywy 2014/23/UE art. 24 dyrektywy 2014/24/UE art. 42 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-538/13, pkt 31–47	Każdy przypadek, w którym stwierdzono nieujawniony lub niewystarczająco ograniczony konflikt interesów, zgodnie z art. 24 dyrektywy 2014/24/UE (lub art. 35 dyrektywy 2014/23/UE, lub art. 42 dyrektywy 2014/25/UE), a danemu oferentowi udzielono danego zamówienia lub danych zamówień. ²⁸⁾	100%
22	Zmowa przetargowa/ porozumienie	art. 56 Pzp, art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie	art. 35 dyrektywy 2014/23/UE art. 24 dyrektywy 2014/24/UE	Przypadek 1a: Oferenci pozostający w zmowie przetargowej działali bez wsparcia ze strony osoby działającej	10%

²⁸⁾ Konflikt interesów mógł zaistnieć już na etapie opracowywania projektu w zakresie, w jakim etap ten miał wpływ na dokumentację zamówienia/postępowanie o udzielenie zamówienia.

	ograniczające konkurencję ²⁹⁾ (stwierdzona przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, sąd lub inny właściwy organ)	konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275)	art. 42 dyrektywy 2014/25/UE	w ramach systemu zarządzania i kontroli lub instytucji zamawiającej, a wykonawcy pozostającemu w zmwie przetargowej lub porozumieniu ograniczającym konkurencję udzielono przedmiotowego zamówienia lub zamówień.	
				Przypadek 1b: Jeżeli w postępowaniu o udzielenie zamówienia uczestniczyli tylko wykonawcy będący w zmwie przetargowej, w takim przypadku występuje poważne zakłócenie konkurencji.	25%

²⁹⁾ Zmowa przetargowa ma miejsce, gdy grupa przedsiębiorstw uzgadnia podniesienie cen lub obniżenie jakości towarów, robót budowlanych lub usług oferowanych w ramach postępowania/postępowań o udzielenia zamówienia. Niezastosowanie korekty jest uzasadnione, w przypadku gdy oferenci pozostający w zmwie przetargowej działali bez wsparcia osoby działającej w ramach systemu zarządzania i kontroli lub instytucji zamawiającej, a żadnemu z przedsiębiorstw pozostających w zmwie przetargowej nie udzielono przedmiotowego zamówienia lub zamówień.

				Przypadek 2: W zmwie przetargowej uczestniczyła osoba działająca w ramach systemu zarządzania i kontroli lub instytucji zamawiającej, udzielając wsparcia oferentom pozostającym w zmwie przetargowej, a wykonawcy będącemu w takiej zmwie udzielono przedmiotowego zamówienia lub zamówień. W takim przypadku ma miejsce nadużycie / konflikt interesów po stronie osoby działającej w ramach systemu zarządzania i kontroli, która udziela wsparcia wykonawcom pozostającym w zmwie przetargowej lub instytucji zamawiającej.	100%
Kategoria 3: Realizacja zamówienia					
Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Prawo krajowe dotyczące zamówień publicznych	Prawo Unii Europejskiej oraz orzecznictwo TSUE	Opis nieprawidłowości	Stawka procentowa
23	Modyfikacje elementów zamówienia określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków	art. 454 ust. 2 i art. 455 Pzp	art. 43 dyrektywy 2014/23/UE art. 72 dyrektywy 2014/24/UE art. 89 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-496/99P, pkt 116 i 118	1. W umowie w sprawie zamówienia wprowadzono modyfikacje (w tym ograniczenie zakresu zamówienia) niezgodne z art. 72 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE albo niezgodne z art. 454–455 Pzp. Modyfikacje elementów zamówienia nie są	25% wartości pierwotnego zamówienia oraz nowych prac budowlanych / dostaw / usług (jeżeli

	zamówienia niezgodne z przepisami dyrektyw: dyrektywy 2014/23/UE, dyrektywy 2014/24/UE, dyrektywy 2014/25/UE oraz właściwych przepisów krajowych.		wyrok TSUE C-454/06 wyrok TSUE C-340/02 wyrok TSUE C-91/08	jednak uznawane za nieprawidłowość podlegającą korekcie finansowej, o ile są spełnione warunki art. 72 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE albo art. 454–455 Pzp, tj.: 1) wartość modyfikacji jest niższa od obu następujących wartości: a) progów określonych w art. 4 dyrektywy 2014/24/UE ³⁰⁾ oraz b) 10% pierwotnej wartości zamówienia w przypadku zamówień na usługi i dostawy oraz 15% wartości pierwotnego zamówienia w przypadku zamówień na roboty budowlane oraz 2) modyfikacja nie zmienia ogólnego charakteru umowy w sprawie zamówienia ani umowy ramowej. ³¹⁾ 2. Wprowadzono istotną modyfikację	takie istnieją) wynikających z modyfikacji.
--	---	--	--	--	---

³⁰⁾ Progi te są poddawane korekcie co dwa lata, zgodnie z art. 6 dyrektywy 2014/24/UE.

³¹⁾ Pojęcie „ogólnego charakteru umowy w sprawie zamówienia lub umowy ramowej” nie zostało zdefiniowane w dyrektywach i nie było dotąd przedmiotem orzecznictwa. Zob. również motyw 109 dyrektywy 2014/24/UE. Dalsze wytyczne w tym zakresie przedstawiono w instrukcji SIGMA nr 38 dotyczącej zamówień publicznych – modyfikacji umów w sprawie zamówień (instrukcja jest dostępna pod adresem <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-38-200117.pdf>): „Modyfikacja jest dozwolona, o ile została wyraźnie przewidziana w klauzulach przeglądowych określonych w pierwotnych dokumentach zamówienia. Klauzule przeglądowe mogą uwzględniać pewien stopień elastyczności w odniesieniu do warunków zamówienia. Modyfikacje umowy w sprawie zamówienia nie mogą być dozwolone tylko dlatego, że zostały wymienione z wyprzedzeniem w dokumentach zamówienia. Klauzule przeglądowe w dokumentach zamówienia muszą być jasne, precyzyjne i jednoznaczne. Klauzule przeglądowe nie mogą być redagowane w sposób ogólny, aby uwzględniać wszystkie możliwe zmiany. Zbyt ogólna klauzula przeglądowa może naruszać zasadę przejrzystości, a ponadto wiąże się z ryzykiem nierównego traktowania. (...) Klauzule przeglądowe muszą określać zakres i charakter możliwych modyfikacji lub opcji, a także warunki, na jakich można je stosować. (...) Klauzule przeglądowe nie mogą zmieniać ogólnego charakteru umowy w sprawie zamówienia. (...) Przykładowo sporządzenie nowej umowy w sprawie zamówienia może być konieczne, jeżeli charakter umowy ulega modyfikacji w taki sposób, że wymagane jest dostarczenie innych produktów lub świadczenie innych usług niż te, które zostały określone w pierwotnej umowie. W takich okolicznościach modyfikacja nie będzie dozwolona, nawet jeśli zakres, charakter i warunki dotyczące innych produktów lub nowych usług zostały ustalone z wyprzedzeniem w jasny, precyzyjny i jednoznaczny sposób”.

				<p>elementów zamówienia (m.in. ceny, charakteru robót budowlanych, czasu realizacji, warunków płatności, stosowanych materiałów), jeżeli modyfikacja ta powoduje, że realizowane zamówienie różni się zasadniczo charakterem od pierwotnie udzielonego zamówienia. W każdym przypadku modyfikacja zostanie uznana za istotną, jeżeli zostanie spełniony co najmniej jeden z warunków określonych w art. 72 ust. 4 dyrektywy 2014/24/UE albo art. 454 ust. 2 Pzp</p>	
			<p>art. 72 ust. 1 lit. b akapit ostatni oraz art. 72 lit. c ppkt (iii) dyrektywy 2014/24/UE</p>	<p>Każdy wzrost ceny przekraczający 50% wartości pierwotnego zamówienia.</p>	<p>25% wartości pierwotnego zamówienia i 100% powiązanych modyfikacji zamówienia (wzrost ceny)</p>